

Käynti Kerrallaan ja systemistä työskentelyä

2.10.2019
Jaana Kivistö

Systemistä lastensuojelua Vantaalla

- Ydinelementit
- Systeminen tiimi
- Systeminen viikkokokous
- Systeminen työskentely

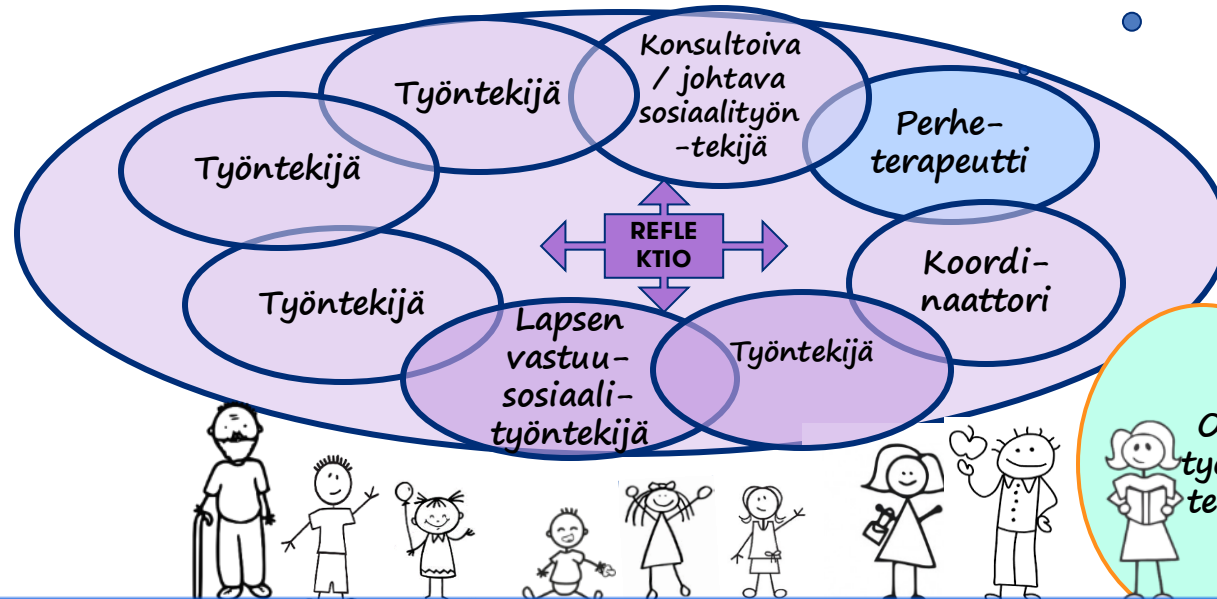
Systeminen tiimi

- Helmikuussa 2018 Itä-Vantaan lastensuojelussa aloitti systeminen lastensuojelun tiimi, johon asiakkaita tulee kaikkialta Vantaalta, ei alue jakoa.
- Tiimissä työskentelee 3 sosiaalityöntekijää, koordinaattori, johtava sosiaalityöntekijä eli konsultoiva työntekijä ja perheterapeutti.
- Tiimi perustettiin pitkälti Hackneyn mallin mukaiseksi tiimiksi.
- Perheterapeutti tuo tiimiin systeemiteoreettista näkemystä, vaihtoehtoisia näkökulmia ja moniäänisyyttä.
- Marraskuussa 2019 aloitetaan koko Vantaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden koulutus.

Systeminen lastensuojelu - monitoimijainen tiimi

JOHDONTUKI

Osaamis- ja tukikeskus

Lastenpsykiatria
Nuorisopsykiatria
Lastentaudit
Perheneuvola
Aikuispsykiatria
Päihdepalvelut
Vammaispalvelut
Jne.

Matalan kynnyksen palvelut: neuvola, varhaiskasvatus, koulu ja kotiin vietävä tuki mm. kotipalvelu, lapsiperheiden sosiaaliohjaus

Systeminen viikkokokous

- Systeminen viikkokokous pidetään kerran viikossa ja puheenjohtajana toimii konsultoiva eli johtava sosiaalityöntekijä.
- Viikkokokoukseen osallistuu koko tiimi; sosiaalityöntekijät, koordinaattori, johtava sosiaalityöntekijä ja perheterapeutti.
- Kokouksen alussa käydään läpi kuulumiset, siltä osin mitä kukakin haluaa ja tuntee tarvetta kertoa.
- Tämän jälkeen kukin työntekijä vuorollaan esittelee oman casen. Vuorot on jaettu etukäteen.
- N. joka neljäs kerta käydään kaikkien asiakkaat läpi liikennevaloilla.

- Käsittely tapahtuu tietyn rakenteen mukaisesti.
- Vastuusosiaalityöntekijä esittelee casen ja aikaa tähän on noin 20 minuuttia. Esittelyssä käytetään sukupuuta, elämänjanaa ja/tai muita tapoja. Työntekijän kertoessa muut kuuntelevat keskeyttämättä.
- Kun työntekijä on käyttänyt oman ajan, on muiden mahdollista kysyä tarkentavia kysymyksiä. Tämän jälkeen kuuntelijat kertovat mitä kuulivat ja esittelijä kuuntelee. Tämän jälkeen yhteistä keskustelua ja hypoteesien/oletusten laadintaa.
- Lopussa yhteenveto ja suunnitelma, miten edetään.
- Koordinaattori kirjaa keskustelun.

Perheet ja verkosto viikkokokouksessa

- Rakenne sama, vastuusosiaalityöntekijä + muut verkoston jäsenet ovat perheen kanssa.
- Tiimin muut jäsenet ovat reflektioryhmässä ja heille on jaettu roolit siten, että työntekijät kuuntelevat aina tietyn jäsenen puolesta esimerkiksi lapsen, äidin, isän ja jne. Näin saadaan moniäänisyyttä.
- Perheterapeutti ja konsultoiva kuuntelevat omasta näkökulmastaan.
- Konsultoiva, tiimi ja omatyöntekijä ehdottavat kuka perhe tulee tiimiin ja tällöin kokoukseen varataan vähän enemmän aikaa.
- Perheitä otetaan ns.matalalla kynnyksellä tarvittaessa.

- Perheet ja yhteistyökumppanit ovat antaneet hyvää palautetta yhteisestä käsittelystä.
- Työskentely on avointa ja voimavaroihin suuntautuvaa ilman, että unohdetaan vaikeat asiat.
- Kun lapsi ja perhe eivät ole läsnä, pääasiassa asiakkaille kerrotaan, että asiaa käsitellään tiimissä ja asiakaskirjaukset käydään asiakkaiden kanssa läpi. Se on osa asiakastyöskentelyä ja prosessia.
- Viikkokokouksessa on tärkeää se, että erotetaan kuuntelu ja esittely. Reflektion kautta saadaan moniäänisyyttä ja rauhaa työskentelyyn.

**Suhteen luominen ja lupaa
pyytävä työote**

**Dialogisuus ja
yhteistoiminnallisuus**

**Perheen historia ja
kokemukset**

**Vahvuuksien
paikantaminen**

**Perheen vuorovaikutuskuviot,
rakenteet ja ylisukupolviset
suhteet**

Hypoteesit

Ratkaisujen ideointi yhdessä

Perheterapeutti

- Perheterapia on ammatillinen ja tietoinen pyrkimys ja keino tutkia, ymmärtää ja hoitaa perheen sisäisiä vuorovaikutuksia kokonaisuudessa ja yksittäiselle perheenjäsenelle esiintyviä häiriöitä ja niiden aiheuttamaa kärsimystä.

- Pyritään tietoisesti siihen, että vuorovaikutusverkoston kuviot ja niihin liittyvät haasteet muuttuisivat.
- Tämä tapahtuu siten, että pyritään löytämään yhdessä perheen vuorovaikutuksessa olevat myönteiset voimavarat.
- Huomio koko perheeseen ja perheessä.
- Tapaamiset toteutetaan monilla tavoin ja taustalla erilaisia teorioita kuten systeemisyys, narratiivisuus ja dialogisuus

Käynti kerrallaan (KKT)

- Anglosaksisessa maailmassa – muun muassa Australiassa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa – yhä suosituimmaksi tullut niin sanottu *single session therapy* on vähitellen rantautunut ja käytössä Suomessakin.
- Alunperin israelilaisen **Moshe Talmonin** jo 1990-luvulla lanseeraamaa psykoterapian menetelmää on sovellettu oloihimme sopivammaksi ja täällä sitä kutsutaan myös Käynti kerrallaan -työskentelyksi ja tehostetun ensikäynnin menetelmäksi.

- Kemijärven perhe- ja mielenterveysklinikalla on jo usean vuoden ajan toteutettu käynti kerrallaan terapiaa kuten myös Rovaniemen perheneuvolassa. Tulokset ovat olleet lupaavia.
- Käynti kerrallaan terapiamuodon toi Kemijärvelle vuonna 2015 psykoterapeutti **Pertti Virta**, joka toimi kaupungin perhe- ja mielenterveysklinikan johtajana.
- Virta tekee aiheesta väitöskirjaa Jyväskylän yliopistoon.
- Pääkaupunkiseudulla koulutusta tarjoaa Helsinki Brief ja Lyhytterapiainstituutti (Kertaterapia)

- Käynti kerrallaan (single session) mallia kokeillaan Vantaan lastensuojelussa perheterapeutin työtapana.
- Käynti kerrallaan työskentelyssä ihminen tulee ns.konsultointiin omissa asioissa ja tarkoituksena on vahvistaa hänen omaa pärjäämistään.
- Työskentely on lyhytkestoista ja nykyhetkeen painottuvaa. Asiakkaat ohjautuvat terapeutille systeemisestä tiimistä ja tiimin johtava sosiaalityöntekijä koordinoi asiakasohjausta myös muilta sosiaalityöntekijöiltä.
- Tarkoituksena on, että tapaamiseen ohjautuu perheitä, vanhempia ja lapsia sellaisessa elämäntilanteessa, jossa on esimerkiksi tapahtunut äkillinen kriisi tai trauma tai jokin sellainen elämäntapahtuma, jota on hyvä käsitellä.

- Työntekijä antaa perheterapeutille asiakkaan yhteystiedot ja perheterapeutti ottaa yhteyttä perheeseen/asiakkaaseen pääasiassa soittamalla.
- Puhelun aikana kartoitetaan tilannetta.
- Puhelun aikana pyydetään, että asiakkaat miettivät jo ennen tapaamista:
 - Mihin ongelmiin toivot/toivotte apua?
 - Mistä asioista olisi hyvä keskustella?
 - Mitä hyvää elämässä on?
 - Ja kuinka huolissaan olet?
- Jos useita asiakkaita tapaamisessa, kukakin miettii kysymyksiä omasta näkökulmasta ja tapaamisessa päätetään, mitä käsitellään.

- Tapaamisen lopuksi ei pääsääntöisesti sovita uutta aikaa vaan soitetaan n.viikon päästä tapaamisesta. Tällöin kysytään kuulumiset ja miten asiat, joista puhuttiin ovat nyt. Puhelun aikana tehdään suunnitelma siitä miten edetään.
- Eli tapaaminen oli riittävä
- Sovitaan uusi aika terapeutille
- Työskentely jatkuu sosiaalityöntekijän suunnitelman mukaisesti
- Keskeistä on, että asiakas on mukana omassa prosessissa ja ottaa siitä vastuuta.
- Jokainen tapaaminen on oma yksittäinen kokonaisuus, johon varataan riittävän pitkä aika (n.puolitoista tuntia.)

- On täysin mahdollista sopia useampia aikoja, mutta kuitenkin niin, että käynnin tarve arvioidaan aina erikseen.
- Käynti kerrallaan Vantaalla on suunnitelmallisen lastensuojelun sisällä oleva lyhytaikainen interventio.
- Tapaamisessa ei tehdä arviointia eikä diagnooseja.
- Se soveltuu hyvin myös asiakkuuden loppuvaiheeseen ja siirtymävaiheisiin.
- Tapaamisesta teen lyhyen kirjaukse ja ilmoitan vastuusosiaalityöntekijälle kun tapaaminen on sekä sovittu että kun se on pidetty.

Kokemuksia

- Sopii mielestäni hyvin lastensuojeluun, koska asiakkaiden on usein helpompi tulla vain ”käynti kerrallaan” tapaamiseen sekä silloin jos ei ole motivaatiota että toisaalta myös silloin, jos on jo paljon palveluja.
- Kaikki asiakkaat ovat tulleet, joiden kanssa aika on sovittu.
- Ei yhtään peruutusta.
- Palaute on ollut hyvää.
- Osan kanssa yksi tapaaminen on ollut riittävä ja muutaman kanssa on sovittu uusi tapaaminen.

- Asiakkaita ollut n.10 ja erilaisista tilanteista sekä kokoonpanoin.
- Käyntimäärät ovat olleet 1-3.
- Jokainen tapaaminen sovittu ns.protokollan mukaan eli arviointi tapaamisen jälkeen tarvitaanko toista tai kolmatta tapaamista.
- Sopii hyvin perheterapeutin työtavaksi.
- Asiakkailta pääasiassa hyvää palautetta:
 - ”koska sä kuuntelet”,
 - ”näistä asioista ei ole aikaisemmin puhuttu”
 - ”et ollut pelottava”

- Mutta myös:
- ”millekään terapeutille en varmasti puhu”
- Oman näkemykseni mukaan hyvä palaute ja se, että tapaamiset ovat niin hyvin toteutuneet ovat johtuneet siitä, että perheterapeutti on riittävästi irrallaan ja erilailla neutraali työntekijä lastensuojelun kontekstissa.
- Kehitettävää;
- Kirjallinen palaute tapaamisen lopuksi.

Lähteet

- Käynti kerrallaan terapia-koulutus ja työnohjaus (Kevät 2019); Kouluttajina Pertti Virta, Pekka Aarninsalo ja Elisa Alakahri
- Systeminen kouluttaja koulutus materiaali/THL
- Kivistö Jaana (2015), Perheterapiaa lastensuojelun rajapinnassa. Perheterapia 3/2015.
- Single session therapy/Flavio Canistra, youtube haastattelu

Kiitos ja
Hyvää päivän
jatkoa!